

TÜRKİYAT_ORYANTALİZM_MİSYONERLİK KAVŞAĞINDA EMPERYALİZM

Dr. Yaşar KALAFAT

yasar.kalafat@mynet.com

yasarkalafat@gmail.com

GİRİŞ:

Biz bu bildirimizde, bazen Türkiye’den ve bazen da Türkiye dışından Türk dünyasını görmeğe çalıştık. Bildirimize katıldığınız toplantılar ve yaptığımız seyahatlerdeki konu ile ilgili intibalarımızı aldık. Türk Dünyasında inisiyatif elde edebilmenin, oryantalizm, misyonerlik ve giderek emperyalizm bağlantısının bilinmesi gerektiği üzerinde durduk. Bu arada Türk vizyonu ve Türklük bilgisi bağlantısı üzerinde durmaya çalıştık

METİN:

Dünya Türklüğü ile ilgilenebilmek; ciddiyet, samimiyet ister: gerçekçi ve ilmi olmayı gerektirir. Geçen 10-15 yılı değerlendirirken, geçmişten gelen ciddi bir bilgi birikimi ve deneyimin olmadığı bir gerçektir. Ancak hala devam eden “hazırlıksız yakalandık” nakaratını da bırakmak gerekir.

Bu konuya girmeden Türk’ü tanımlamak Türk’ten ne anladığını anlatabilmiş olmak gerekir. Bize göre Türk bir yaşam biçimi ve Türklük bir kültür olayıdır.

Dünya Türklüğünün hayrına mesai verebilmek için , Türk soylu olma şartının aranması, ne derece ve hangi hallerde zorunludur? Rus medeniyet tarihinden Türk kökenli Rus aileleri çıkaracak olsanız, Rus bilim ve estetiğinin çökmeyeceği hiçbir dalı kalmaz. En az soy kadar belki de daha fazla önemli olan milli ruhu ve şuuru verebilmektir. Boyarlar ve Kolçaklar Türk soylu değil mi idiler? Balkanlarda Evladı Fatihan’ın çektiği, milli kimliğine sahip çıkılamamış olan Bulgar Türklerindendir. Sapına rağmen baltanın ormanı kesmesi gibi, olay bir şuur ve kültürleşme meselesidir.

Kuzey Afrika ve Arap dünyasında Türklük sıfırlanmış iken, Balkanlarda ve Kafkasya’da, anadili ve soy sınırını aşarak, Türk kültürlü olabilmek, Türk olabilmek için yetebilmektedir. Türk olarak doğmak, Türk olarak kalabilmek ve Türk olabilmek, tarihi kültür sosyolojisi itibariyle incelenmelidir.

Gregoryan Türkleri gerçek yerlerine oturtamadığımız için, Türklük Kafkasya’da ve Anadolu’da ciddi kayba uğramaktadır. Türklüğü hala anadili Türkçe olan Müslüman halk çemberinden çıkaramamışız.

Dünya Türklüğü ile ilgilenmiş olma adına bir çok şey yapabilirsiniz, ancak sadece kendi normlarınıza göre ilgilenmiş olursunuz. Tutumumuzda gerçekçi ve tutumunuzla geçerli olmak zorundasınız.

Ciddi, samimi, gerçekçi ve ilmi bir ilgiden yana iseniz, İlkin kültürün bir stratejik obje olduğunu kabullenip, bu tespit ve tercihinizi, Dünya Türklüğünün özel parçalarından birisi olan Türkiye’de hayata geçirebilmelisiniz. Türkiye’den Dünya Türklüğüne yönelebilmek Türkiye

gerçekleri yok sayılarak mümkün değildir. Ham demirden has kılıç olmaz daha doğrusu bir çırpıda olmaz.

Dünya Türklüğünü, İslam olduğunuz için Avrupa'dan ve laik olduğunuz için İslam dünyasından dışlandığınız zaman veya terörle mücadelede, enerji sıkıntısı çektiğinizde

Hatırlarsanız, Türkiye dışındaki Türklerin size itibarları, sizin ciddiyetinizi ve samimiyetinizi anlayınca biter.

Türkiye'den Dünya Türklüğüne yöneltilen hareket, hala romantik dönemini tamamlayamamıştır. Bu süreç daha uzun müddet devam edeceğe benzemektedir. Zira yaşanılan dönem, romantizmi içimize sindirme dönemi de değildir. Yaşanılan dönem, ilgili kavramlara yüklenilen anlamlardaki kargaşa dönemidir.

Bir kısım Türkiye Türkologları, içerisinde uzun zamandan beri çalışmakta oldukları kurumların, gerçek kuruluş amaçlarının, genel anlamda Türklük bilgisi olduğunu kavrayamamış, Türkoloji ile sadece Türk dilini ve edebiyatını anlar ve anlatır olmaya devam etmektedirler.

Türkoloji'nin Türklük bilimi olduğu, bu bilimin Türk milli kimliğinin gerçeğine uygun oluşturulması ihtiyacından doğduğunu anlayamamak, bu bilim dalını şiir ile nesir arasına hapsetmektedir. Bu zihniyetten; küresel kültürel kimlik ve etnik kimlik karşısında, Türk milli kimliğinin yapısına dair mahsuldar olmasını beklemek mümkün değildir.

Kültürlerin, kültürel kimliklerin savaş alanı olan günümüz dünyasında, sorun çok yönlü kimlik iken, Türklere ait olanın, yani Türk kültürel kimliğinin yetkilisi ve sorumlusu, geniş anlamda Türk Türkoloji'si ve Türk Türkolog'udur. Tespitler ve çözümler muhakkak Türkiye Türklüğünden başlatılmaya bilir. Ancak Türk Türkolog'u bilhassa Türkiye Türk Türkolog'u bu sınavı, Türkiye şartlarında vererek dünya Türklüğüne açılmak zorundadır.

Kürdoloji daha doğum sancılarını çekerken, Türkoloji erginlik çağını çoktan geçmişti. Türkiye Türkolojisi'nin hedef belirlemede ve hedefe yönelmedeki gecikme ve aktivite yetersizliği, adeta sosyal bilimlerin alanında tinercileri sokağa hakim hale getirmiştir.

1930 ların Doğubeyazıt veya Ahlat demografisi, 1950 lerde % 50 ve 1990 larda % 80 ve günümüz itibarıyla % 100 değişmiş ise, bu yapısal değişim sorun yaratıyor ise, sorun topla tüfekte değil, sosyal bilimlerle çözülebilir. Zira karşılaşılan tablo oryantalist bir projenin ürünüdür.

İstanbul Türkiyat Enstitüsü 1980-1990' lı yıllar arasında faaliyet alanına Türk mimari ve süsleme sanatını, musikisi, etnografyası folkloru ve benzeri sahaları da almışken, Türkolog'un bu savaş alanının savaşçısı olduğu bazı kesimlerde bazılarınca hala anlaşılamamıştır. Biz Türkolog'un faaliyet alanı konusunda bu kadarı ile de yetinmiyor, genel Türklük biliminin; sosyoloji, felsefe, mantık gibi ilmi disiplinleri de içermesini, çok daha önemlisi, diplomasi, uluslararası ilişkiler ve çevrecilik gibi alanları da kapsaması gerektiğini düşünüyoruz.

Bize göre; vatandaşlık hakları alınan 60.000 Batı Trakya Türkü'nün sorunu, Ya Türkoloji birikimi olan diplomasi ile veya diplomasi, uluslararası hukuk bilgisi de olan Türkologlarca çözümlenebilir.

Nükleer silahlı İran, Dünya ve bölge Türklüğü itibarıyla ne ifade eder? Türkiye merkezli Bir Türkçü hareketin karşısında İran nükleer gücünü tehdit olarak kullanabilir mi? İran nükleer donanımına ulaşır ise, Türkiye kendisi için bunu bir vesile yapabilir mi? İran ana dili Türkçe olan ve mezhebi Şii Caferi olmayan coğrafyada etkinlik itibarıyla Türkiye'ye fark atmış mıdır? Nükleer enerji İran'ı Türk İslam dünyasında cazibe merkezi yaparsa, bu gelişme Türkiye'ye yeni mevziler yitirdir mi?

Özel kolejler modeli ile, Türkiye Türk Dünyası'nda İran'a fark atmışken, nükleer enerji bu farkın İran lehine dönmesine yol açabilir mi?

Uluslar arası prosedür itibariyle, Nükleer enerji konusunda İran gerekli formaliteye icabet etmiş iken, gerekli mevzuata uymuş, gerekli tahaüdlerde bulunmuş iken, süper gücün çıkarıcı siyasi baskısı Türkiye'ye yansiyabilir mi? Bu baskı ne şekilde tezahür eder, Türkiye bu filmi evvelce görmüş müdür? Böylesi bir gelişme karşısında Türklük bilimciye düşen görev nedir? Yalın Türkoloji ile bu görevin üstesinden gelinebilir mi? Türklük bilimcisinin söylenilecek , yazılacak sözü olmamalı mı?

Bize göre, bu ve benzeri sorulara cevap arayamayan ve Dünya Türklüğü ile ilgileniyorum diyen bir zihniyet, sloganlarını dahi güncelleştirememiştir. Biz, Kültür Milliyetçiliği tanımı ile, Türk kültürlü halkların her türlü hukuki, siyasi, ekonomik ve benzeri haklarının, hiçbir halka haksızlık ve düşmanlık yapmaksızın üslenilmiş olmasını anlıyoruz.

Bize göre Türkoloji, Türk Bilimcilik sadece ve muhakkak sağın alanı ve malı da değildir, olmamalıdır da. Türkoloji'yi sola karşı değil, mafyalaşmaya, oryantalizme, emperyalizme ve ahlaksızlığa karşı korumak gerekir.

Kanaatimize göre; Türk kültür milliyetçisi ki, bize göre bunun ilimle donatılmış tiptemesinin karşılığı Türkolog'dur. Ekonomi çalışmadığı için, dış borçlanmanın veya bozuk ekonomik yapının iç ve dış politikaya nasıl yansiyacağı konusunda sürprizle karşılaşmış, hayal kırıklığı yaşamış, sınıfta kalmıştır. Ekonomik bunalımdaki zamanlama, Türkiye Türk dünyası ilişkilerini sadece duraklatmamış, adeta alt üst etmiştir. Türkiye'de terörün sahnelenmesi dönemi, uğranılan maddi zarar nedeni ile kaynakların yön değiştirmesi sonucu, Türk dünyasına dönük çalışmalara ödenek ayrılamamış olması, mesai alanlarını değiştirilmiş olması, Türkoloji'nin olması gereken alanı ve Türkolog'un evsafi itibariyle başka bir örnektir. Türkolog; Emperyalizm- terör, Emperyalizm- etnisite ve kimlik konularını çalışmış olmak durumundadır. Bu alandaki bir başka örnek de, Türkmenistan-Türkiye arasındaki enerji hattı ile ilgili olarak yaşananlardır. Ekonomik manevrada yenik düşürülen Türkiye, Türkmenistan'la olan ve Türklükten gelen, Bağımsızlıklarından sonra da, onca gayretle yükseltile dostluk derecesini sıfırın altına, eksiye düşürmüştür. Bu zarar, bu psikolojik yıkım, bu küskünlük yüz tane Dede Korkut ve 300 tane Karacaoğlan Sempozyumu ile izale edilemez. Türk dünyasına yönelik çalışmalarımıza, sosyal ve psikolojik ölçümü getirebilmeliyiz.

Türkiye'nin bağımsızlığı tartışır hale getirilmiş ekonomik uygulamaları yok sayarak, dünya Türklüğü ile nasıl ilgilenme imkanı bulabileceksiniz? Dünya Türklüğü ile ilgilenme durumunda olan Türk kültür adamının sorunu yoksulluk değil, yolsuzluktur. Türk kültür milliyetçiliği mütegalibenin elinden kurtarılmalıdır. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonraki peryotta, Türkiye'nin Türk dünyası politikaları, bu arada Türklüğe hizmet edebilecek bilimler itibariyle izlediği politika, Türkiye'nin iç politikasından bağımsız değildir ve olamazdı da. Geçen yıllara rağmen, Yüksek Kurum'un mevzuatını yenileyip atamalarını yapamıyoruz.

Yakın geçmişte, ülkemizdeki sağ ve sol fikri hareketin arkasında yer alan yabancı güçlerin, her iki alanda da rol alabildiklerini görebiliştik. Şimdilerde Türkiye, Dünya Türklüğü politikaları geliştirirken, arka planını güvene alabilmelidir. Yapacaksa hata, hatamız da milli olmalıdır.

Konuyla ilgili bir iki misal daha vermek istiyoruz. Türk dünyası, bağımsız Türk devlerinden oluştuğu kadar, bağımsızlığını kazanamamış, kaderleri birlikte yaşadıkları halkların adeta iradesine bırakılmış Türk kültürlü halklardan da oluşmuştur. Bu halkların yerel ve üst parlamentolarında alınmış, Türkleri de bir şekilde ilgilendiren kararları anında takip imkanınız yok ise, ki bu alan büyük ölçüde bası-yayın ve enformasyon gibi branşları kapsar,

beher üniversitenizde, ayrı ayrı ortak Türk dili sempozyumları yapsanız ne anlam ifade edilebilir. Şüphesiz bu tespit sadece Türk dili ile değil, idare bağlantılarından tutun da, vatandaşlık haklarına kadar birçok ilgili disiplini de kapsar. Milletimizde günü tespit edip değerlendirip tedbir almak değil de, Ermeni saldırılarının bir sonucu olarak, daha ziyade ille de arşivden yola çıkarak hareket etme temayülü vardır. Aktüaliteyi ilgili ilmi disiplinlerden hareketle takip edebilmek geçmişini bilmekten daha az önemli değildir.

Söz sempozyumdan açılmış iken, Türkiye’de yapılan ve konusu dünya Türklüğü olan sempozyumlarda amaç ile araç karışmış, hedef çok kere kaybolmuş, alınması amaçlanmış mesafe belirlenememiş, kısaca diğer benzeri çalışmalarda olduğu gibi, yapılan çalışmalar ölçülebilir normlardan, sosyal ölçümden uzak kalmıştır. Bazen kurumlar arasında yarış, bazen desinler diye ve bazen de alkış alma adına yapılmış şahsi veya kurum tatminini geçememiştir. Bu konuya ayrıca değineceğiz.

Türkiye Türk aydını, Türk dünyasında katıldığı Genel anlamda Türklük merkezli stratejik arayışların da yeterince farkında ve şuurunda değildir. Bunlar; son 8-9 yıldan beri yapılan, faaliyet coğrafyası olarak; Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan , Azerbaycan’ı seçmiş olan faaliyetlerdir. Bazen A takımı bilim adamları ve bazen de B takımı bilim adamları ile yürütülen bu faaliyetlere daha ziyade akademisyenler katılırlarken bir şekilde devlet ricalinden de katılımlar olmakta münavebeli ev sahiplikleri ile, bu ülkelerin stratejist beyinleri tarafından yürütülmektedirler. Bu toplantıların genel adı, Türk Medeniyeti’nin Dünyu Bugünü ve Geleceği, şeklindedir. Türkiye’den, bazen de Tacikistan’dan katılımlar olmaktadır. Buradan hareketle Türkiye’ye yansımış bir fikri arayış uzantısına yeterince şahit olmadık

Türkiye Türk aydını, belirtilen türden çalışmaların, anılan ülkelerin resmi politikalarına nasıl ve ne derece yansıdığını da, yanılmıyorsam takipte zorluk çekmektedir. Mesela Sayın Nazarbayev’in ekonomik, siyasi, kültürel boyutları da olan, Asya Türklüğü öncelikli stratejik arayışının, Türk stratejistlerince yeterince tartışıldığı zor söylenilebilir.

Esasen bu çok doğal bir sonuçtur. Zira, Türk dünyası ile birlikte strateji üretme durumunda olan Türkiye’nin, Türklüğü stratejik bir obje olarak alabilecek arayışın, Türk dünyasındaki fikri, siyasi, ideolojik akımları potansiyelleri, teorik görüşleri ve yayınları ile birlikte bilmesi gerekir ki, bu konunun, özel sınırlı sayıdaki ilgisinin dışında, biliniyor olduğuna fazla ihtimal vermiyoruz.

Konuya ilgi duyanlardan büyük bir kısmı, özel imkanları ile, ferdi arşivlerini oluşturan, ve çok kere bilgilerini yenileme imkanı bulamayan kimseler iken, asıl vahim olan, üniversitelerdeki genç, istekli, sahası az çok konuyla ilgili, lisan bilgisi olan kimselerin, stratejik düşünce misyonlarının olmayışındadır. Yüzlerce bu durumdaki memleket evladı, Türkiye’nin aktif stratejistler ordusuna katılmayı beklemektedirler. Böylesi bir projenin uygulanabilmiş olması, Türkiye Türk Dünyası ilişkilerinde ciddi bir sıçrama sağlar

Diğer tarafta, Türkiye’de, Türk Türkolog’u tarafından işlenilmeği bekleyen, kültür hayatımıza taşınmaları gereken, binlerce sosyal bilimler içerikli lisansüstü çalışma yatmaktadır. Gelişen dünya şartları yarın bunlara ulaşılmasını ve kullanılır hale getirilmelerini engelleyebilir. Şehitlerin ruhları, zamanında yapılmadıkları için, ülkenin bu noktaya gelmesine yol açan çalışmaların, hiç olmasa gelecek için yapılmasını haklı olarak beklemektedirler. Doğu Anadolu’dan derlenilmiş efsanelerle Avrupa’da çocuk masalı yapıp, mahalli dilde hazırlanmış onbinlerce kitabın dağıtımına, Türkolog’un tepkisi, alanındaki benzeri faaliyeti, zamanından evvel yapabilmesi olmalı.

Bu yapılamıyor ise Türkiye, İran, Irak, Suriye, Azerbaycan Türklüğü ile ilgili çalışma yapabilmek, ortak Türkolog kadroları yetiştirmek durumundadır. Bölge insanına ortak hizmet verebilmek için, bu coğrafyanın etnisitesine ortak hareket edebilme dinamiğinin emperyalizm

tarafından verilmiş olması da yetmiyor ise, söylenilecek bir tek şey kalmıştır, Türkiye oryantalizme son kalesine kadar teslim olmuştur.

Oryantalizm, batının dışındakini doğu olarak algılama, doğunun sömürüsü için doğuyu, bu anlamda tanımlama sürecini tamamlamış, doğudan batı zihniyetlileri, emperyalist batı adına inisiyatif kazandırıp harekete geçirmiştir. Türk dünyası, İslam alemi, oryantalist Truva atlarının elinden, ancak Milli Türkologlarca kurtarılabilir.

Oryantalistlerin Dünya Türklüğü için yaptıkları hayırlı bir iş vardır. Kendi stratejileri için çıkardıkları bize ait olan envanteri arşivledikleri için, bu vesile ile muhafaza edilmelerini sağlamış olmaktadırlar. Ecdadımıza ait çalınmış mezar taşları bu vesile ile inşaat temelinde kullanılmamış olmaktadır.

Resmi ve gayri resmi Türk aydınının, genelde anlamadığını sandığımız husus misyonerliktir. Bir insan Hristiyan ise, onun misyonerlik yapması dinin kaçınılmaz gereğidir. Misyonerlik tamamen ve muhakkak din içerikli olmayabilir. Hiçbir Hristiyan hükümet, ülkesinin misyonerinin misyonerliği karşısında tavır alamaz. İlmî misyonerliğin hedefi dini olduğu kadar milli ve milli olduğu kadar da dinidir. Milli bir hareket sadece ekonomik, sadece siyasi ve sadece kültürel veya askeri olmayıp, çok kere çok maksatlıdır. Hiçbir Hristiyan misyonerlik organizasyonu veya onun az-çok arkasında bulunan resmi yapılanma, karşı misyonun doğal olarak faaliyetine fırsat vermez, onun organize olmasını engellemek için siyasi, ekonomik, vesaire imkanlarını kullanır.

Bunun içindir ki, misyonerlik hareketinin karşısına, ancak karşı misyonerlikle çıkılabilir. Yani misyonerlikten müşteki iseniz, milli misyonerinizi, onun organizasyonu hazırlayıp aktif hale getirmek durumundasınız. Bunu için ilkin milli misyonun belirlenilmesi gerekecektir. Daha sonra misyonerinizin donanımına sıra gelecektir. Bunun için de, tarihinize dönecek, bir misyon taşıdınız mı? Bu misyon ne idi, nasıl organize olup, nasıl işlev kazandırdınız ona bakmalısınız. Bu arada çeşitli dinamikleri nazara alıp, misyonerinizi çağın donanımı ile donatmalısınız. En azından, bu yola gönüllü girenlerin gidişatını, karşı misyonların talebinden hareketle engellememelisiniz.

Bütün bunlardan sonra sempozyum türü, dünya Türklüğüne yönelik faaliyetlerde, ölçülebilirlikle neyi kastediyoruz. Söz konusu faaliyet ile alınması beklenen mesafenin ne kadarı alınmıştır. Alınamayan menzilin alınamayıp nedeni nedir? Müteakip toplantı için hangi engelleyici faktörler izale edilmişlerdir. Nihai sonuca hangi tarihte varılacaktır. Tam hasılanın alınabildiğinin tespiti nasıl yapılacaktır? Anılan hedefe varma sürecinde, hangi ulusla yarışıldı? Onların aldığı mesafe ile, bizim kat ettiğimiz mesafe arasındaki fark nedir, nerededir? Kırgızistan'da sadece Manas Üniversitesi yok, diğer ülkelerin Kırgızlarla olan ortak projelerinde amaca ulaşmadaki fark nedir, nerededir? Ahmet Yesevi Üniversitesine yaptığım yatırımla, hedefe daha çabuk varabileceğimiz başka bir proje finans edilebilir miydi? Bu sahada geçen yıllara göre hangi deneyimleri kazandık? Türk dünyası gibi bir dünya, İsrail'in veya Amerikanın elinde olsa idi, alınan hasılda ne gibi farklılıklar olurdu?

Türkiye, Türk dünyasına açılırken yaptı ise yersiz duygusallık, ihmal, suiistimal, takipsizlik, tarafgirlik gibi noksanlar ve hatalar, Türkiye'nin diğer projelerindeki tutumundan farklı mıdır?

Bir diğer nokta, Türkiye Türkü, Türk dünyasına götürdüğü hizmeti sadece Türkiye penceresinden bakarak görmemelidir. İhtiyaçların belirlenilmesi, önceliklerin tespiti ve beklentiler itibarıyla, ilgili ülke ile birlikte karar alınmalıdır. Yapılması gerekiyordu, yaptık oldu zihniyeti sadece israfı yol açmaz, bazen ters tepki de yapabilir.

Bütün bunların bilinmeleri, kayıt altına alınabilmeleri deneyimlerin ve imkanların bizi daha güçlü girişimlere hazırlamasını sağlayacaktır.

SONUÇ

Türklük asgari 200 yıldır, sosyal bilimler merkezli organize güçlerin sömürü ve kontrolü altındadır. Bu çemberin kırılabilmesi için, Türk güzidesine yeni bir misyon yüklenilmelidir. Türkologlarımız bu evsafa bir yapılanmayı gerçekleştirebilirler.